

FUNTEK-7

UDC 796 - 799

ISSN 1857 - 6885

SCIENCE & SPORT

International Scientific Journal for Sport and Physical Education

volume no. 1 pp. 1 - 242 2009

НАУКА & СПОРТ	SCIENTIFIC AND SPORT
Издавач: ЗДРУЖЕНИЕ НА УНИВЕРЗИТЕТСКИ НАСТАВНИЦИ, ТРЕНЕРИ И ЕДУКАТОРИ ПО КИНЕЗИОЛОГИЈА - ФУНТЕК - 7	Published by: ASSOCIATION OF THE UNIVERSITY PROFESORS, THICHERS, EDUCATORS OF THE KINESIOLOGY - FUNTEK - 7

Главен и одговорен уредник:	Title	Editor In Chief:
ЧЕДОМИР Ј. САЗДОВСКИ	PhD	CEDOMIR J. SAZDOVSKI

Членови на Уредувачкиот одбор:	Title	Members of the Editors Board:
Арлов Драган, Нови Сад, Србија	PhD	Arlov Dragan, Novi Sad, Serbia
Алин Ларион, Констанца, Романија	PhD	Alin Larion, Constanta, Romania
Аслани Иса, Тетово, Македонија	PhD	Aslani Isa, Tetovo, Macedonia
Амети Вулнет, Тетово, Македонија	PhD	Ameti Vulnet, Tetovo, Macedonia
Бабик Весна, Загреб, Хрватска	PhD	Babic Vesna, Zagreb, Croatia
Бертолети Џ. Спартако, Милано, Италија	PhD	Bertoleti Dj. Spartako, Milano, Italy
Биберовиќ Алија, Тузла, Босна и Херцеговина	PhD	Biberovic Alija, Tuzla, Bosnia and Hercegovina
Бјелица Душко, Никшиќ, Црна Гора	PhD	Bjelica Dusko, Niksic, Montenegro
Братиќ Милован, Ниш, Србија	PhD	Bratic Milovan, Nis, Serbia
Величковска А. Ленче, Скопје, Македонија	PhD	Velickovska A. Lence, Skopje, Macedonia
Вучидолов Милош, Скопје, Македонија	PhD	Vucidolov Milos, Skopje, Macedonia
Гонтарев Серјожа, Скопје, Македонија	PhD	Gontarev Serjoza, Skopje, Macedonia
Дашева Даниела, Софија, Бугарија	PhD	Dasheva Daniela, Sofia, Bulgaria
Игнатенко Алберт, Киев, Украина	PhD	Ignatenko Albert, Kiev, Ukraine
Карпљук Дамир, Љубљана, Словенија	PhD	Karpljuk Damir, Ljubljana, Slovenia
Клугер Рони, Ерусалим, Израел	PhD	Kluger Ronni, Erusalem, Israel
Крстевски Бранко, Скопје, Македонија	PhD	Krstevski Branko, Skopje, Macedonia
Кукољ Милош, Белград, Србија	PhD	Kukolj Milos, Belgrade, Serbia
Митевски Орце, Скопје, Македонија	PhD	Mitevski Orce, Skopje, Macedonia
Настевски Војо, Скопје, Македонија	PhD	Nastevski Vojo, Skopje, Macedonia
Новачевска Славица, Скопје, Македонија	PhD	Novacevska Slavica, Skopje, Macedonia
Николиќ Милош, Ниш, Србија	PhD	Nikolic Milos, Nis, Serbia
Поп-Петровски Ванчо, Скопје, Македонија	PhD	Pop-Petrovski Vanco, Skopje, Macedonia
Попер Џорџ, Будимпешта, Унгарија	PhD	Poper George, Budapest, Hungary
Поповски Александар, Скопје, Македонија	PhD	Popovski Aleksandar, Skopje, Macedonia
Ристовски Душан, Битола, Македонија	PhD	Ristovski Dusan, Bitola, Macedonia
Сайти Бујар, Скопје, Македонија	PhD	Saiti Bujar, Skopje, Macedonia
Симев Вангел, Скопје, Македонија	PhD	Simev Vangel, Skopje, Macedonia
Старделова Џ. Митричка, Скопје, Македонија	PhD	Stardelova Dj. Mitricka, Skopje, Macedonia
Тодоровски Душан, Штип, Македонија	PhD	Todorovski Dusan, Stip, Macedonia
Тодоровски Сашо, Скопје, Македонија	PhD	Todorovski Saso, Skopje, Macedonia
Туфекчиевски Александар, Скопје, Македонија	PhD	Tufekcievski Aleksandar, Skopje, Macedonia
Ханджиски Зоран, Скопје, Македонија	PhD	Handjiski Zoran, Skopje, Macedonia
Христовски Роберт, Скопје, Македонија	PhD	Hristovski Robert, Skopje, Macedonia
Џамбазовски Вангел, Скопје, Македонија	PhD	Djambazovski Vangel, Skopje, Macedonia

Техничка обработка:	Title	Tehcnical preparation:
Tehcnical preparation:	PhD	Cedomir J. Sazdovski
Серјожа Гонтарев	PhD	Serjoza Gontarev

SCIENCE & SPORT**REVIEW FOR SCIENTIFIC AND PROFESSIONAL ISSUES OF PHYSICAL CULTURE AND SPORT****Science & Sport (Skopje)****Years 1****No. 1****Skopje 2009****CONTENTS**

Cedomir Szadovski	INTRODUCTION	9 - 9
Aleksandar Naumovski	INTRODUCTION	10 - 10
Aleksandar Tufekcievski	INTRODUCTION	11 - 11
Cedomir Szadovski		13 - 16
Serjoza Gontarev Branko Krstevski Suzana Simeva	PHYSICAL ACTIVITY AND SEDENTARY HABITS AMONG YOUNG POPULATION	17 - 21
Serjoza Gontarev Suzana Simeva Branko Krstevski Mirjana Krstevska	QUALITY OF THE NEIGHBORHOOD IN THE FUNCTION OF DETERMINING THE LEVEL OF PHYSICAL ACTIVITY AMONG STUDENTS AT THE AGE BETWEEN 15 AND 18.	23 - 28
Cedomir Szadovski Ruzdija Kalac Jana K. Dimitrioska Aleksandar Popovski	FACTORAL STRUCTURE OF SEVERAL INDICATORS FOR EVALUATING ANTROPOMETRICAL CHARACTERISTICS OF YOUTH MARTIAL ARTS	29 - 34
Dragan Arlov	CERTAIN DYNAMIC PARAMETERS AS CRITERIA FOR SPORTING AND FIGHTING EVALUATION OF KARATE TECHNIQUES	35 - 39
Mitricka Dz. Stardelova Katerina Spasovska Aleksandar Simeonov	DIFERENCES IN ANTROPOMETRIC, MOTORIC AND FUNCTIONAL ABILITIES AMONG STUDENTS IN PRIMARY SCHOOL BETWEEN MALES AND FEMALES FROM THE FIFTH GRADE	41 - 45
Mitricka Dz. Stardelova Valentina Krsteska Jana K. Dimitrioska	REVIEWING SOME KINEZIOLOGIC PROCEDURES TO EVOKE THE VEGETATIVE REFLEXES	47 - 52
Jonche Ivanovski	BIOMECHANICAL STRUCTURE AND BASIC DEFENSE TECHNIQUES OPTIMUM PROJECTED FOR THE SPECIAL PHYSICAL EDUCATION	53 - 57
Boyanka Peneva Eleonora Mileva Vasilka Hristov	CONTEMPORARY SCHOOL PHYSICAL EDUCATION AND ITS DEPENDENCE ON CIRCUMSTANCES	59 - 62
Viktor Mitrevski	DIFERENCES IN THE RESULTS ACHIEVED IN THE SUBJECT SPORTS AND SPORT ACTIVITIES BETWEEN NUMERICAL AND DESCRIPTION EVALUATED MALE PUPILS IN EDUCATIONAL SECONDARY SCHOOL	63 - 65
Aleksandar Aceski Aleksandar Tufekcievski Viktor Mitrevski	BIOMECHANICAL STRUCTURE OF FUNDAMENTAL MOTORIC SKILLS	67 - 71
Aleksandar Aceski	EVALUATION OF THE LEVEL OF DEVELOPMENT OF FUNDAMENTAL MOTORIC SKILLS OF RUNNING USING SYNTHETIC APPROACH	73 - 76
Aleksandar Aceski Aleksandar Tufekcievski	BIOMECHANICAL CHARACTERISTICS DETERMINATION OF THE PRIMARY MOTORIC SKILLS	77 - 81
Stefan Mihajlovic	OVERTRAINING SYNDROME	83 - 86
Ruzdija Kalac	DIFERENCES IN SOME FUNCTIONAL PARAMETERS AMONG ELITE BOXERS FROM DIFFERENT WEIGHT CATEGORIES	87 - 90
Lazar Ivanov Viktor Mitrevski Aleksandar Acevski	DIFERENCES IN MOTORIC SKILLS DENTS MALE DEPENDING ON CONDITIONS IN WHICH TEACHING IS PERFORMED IN THE SUBJECT SPORT AND SPORTS ACTIVITIES	91 - 94
Viktor Mitrevski	THE INFLUENCE ON MORPHOLOGICAL CHARACTERISTIC ON MOTORICAL SKILLS FOR EVALUATION OF STRENGTH AND STATISTICAL RELATIVE REPETATIVE STRENGHT AMONG STUDENTS IN SECONDARY SCHOOL	95 - 99
Aleksandra Szadovska Vanco Pop-Petrovski	CHANGES IN THE HEART FREQUENCY AND RELAXANT COMPONENT OF THE HEART RYTHM AFTER ACCOMPLISHED VENTILATION PROTOCOL UPPER BASTRIQUE	101 - 105
Popeska Biljana	DETERMINATION OF VALIDITY OF SOME TESTS FOR EVALUATION OF STRENGTH AMONG CHILDREN BETWEEN 6 AND 7 YEARS OLD.	107 - 110
Popeska Biljana	NUMERICAL AND STRUCTURAL DIFERENCES IN MOTORIC TESTS FOR EVALUATION OF CHILDREN WITH APPLIED POWER BETWEEN 6 AND 7 YEARS OLD	111 - 114
Dusan Todorovski Popeska Biljana	TECHNICAL PERFORMANCE OF ELEMENTS GIMNASICHKIOT PREKOPIT BACK DEPENDING ON MORPHOLOGICAL AND MOTORIC FACTORS	115 - 118

Dusan Todorovski Popeska Biljana	DELUSION FOR PHYSICAL EDUCATION CLASS TEACHING	119 – 120
Aljosa Nedev	CONTINUOUS MONITORING OF THE CHANGES OF PULSE FREQUENCY DURING THE SHUTTLE RUN TEST	121 – 124
Vencislav Nedev	THE STRENGTH OF THE ARMS AND SHOULDER AREA OF TOP KARATE ATHLETES	125 – 128
Dejan Nedev	EXPLOSIVENESS OF THE LEGS OF TOP KARATE ATHLETES	129 – 131
Risto Stamenov Serjoza Gontarev Jana K. Dimitrioska	IMPLEMENTATION OF TRANSTEORETICAL MODEL IN RESEARCH PROCESS OVER THE CHANGE OF THE PHYSICAL ACTIVITIES TOWARD FEMALE STUDENTS	133 – 138
Agan Rexepagic	POWER PLATE - HEALTHY VIBRATION	139 – 143
Serjoza Gontarev Slavica Novacevska Cedomir Sazdovski Ruzdija Kalac	THE PHYSICAL ACTIVITY AND INTERESTS OF THE STUDENTS FROM THE UNIVERSITY "ST.CYRIL AND METODIUS"- SKOPJE	145 – 150
Ruzdija Kalac	SOME SOCIO-KNOWLEDGE OF DEMOGRAPHIC PROPERTIES IN ATHLETES OF DIFFERENT FIGHTING SPORTS	151 – 154
Visar Ganiu	THE FACTOR OF STRUCTURE OF SOME ANTHROPOMETRIC DIMENSIONS TO STUDENTS(FEMALE) AT THE AGE OF 15	155 – 158
Blagojce Andreevski Aleksandar Tufekcievski Ilija Klincarov	BIOMECHANICAL STRUCTURE OF KARATE ELEMENTS FROM THE GROUP HEIAN GODAN KATA AND THEIR OPTIMAL METHODIC ESTABLISHMENT	159 – 163
Ruzdija Kalac Serjoza Gontarev Cedomir Sazdovski Slobodan Stojceviski	DEFINITION OF THE SITUATION AND DIFFERENCES IN SOME VARIABLES FOR EVALUATING THE FLEXIBILITY IN SUBJECTS OF DIFFERENT AGE CATEGORIES	165 – 169
Aleksandar Joksimović Nataša Branković Slobodan Stojiljković Cicivić Borisav	THE INFLUENCE OF BASIC-MOTOR ABILITIES ON THE RUNNING SPEED IN THE 30 METER SPRINT IN THE CASE OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS	171 – 173
Slavica Novacevska	THE INFLUENCE OF SOME SOCIALLY-DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS ON THE ATTITUDES OF THE STUDENTS TOWARDS PHYSICAL EDUCATION	175 – 182
Dusko Bjelica	PEDAGOGICAL POSTULATES IN PROCESS OF SPORTS TRAINING	183 – 188
Ivana Joksimovic Aleksandar Joksimovic	REGRESSIONAL ANALYSIS OF RUNNING SPEED WITH A BALL TO 60 METERS OF YOUNG FOOTBALL PLAYERS	189 – 192
Ruzdija Kalac	EVALUATION OF SEVERAL INDICATORS OVER THE FUNCTIONAL PRESSURE WHEN PERFORMING DIFFERENT MOVEMENTS IN BOXING	193 – 196
Slobodan Stojceviski	THE EFFECTS OF STEP-AEROBIC EXERCISES ON PRECISELY DEFINED PHYSICAL EDUCATION CLASSES UPON THE MOTORIC ABILITIES OF THE SECOND YEAR HIGH SCHOOL STUDENTS	197 – 200
Slobodan Stojceviski	THE EFFECTS OF BASKETBALL EXERCISES ON PRECISELY DEFINED PHYSICAL EDUCATION CLASSES UPON THE MOTORIC ABILITIES OF THE SECOND YEAR HIGH SCHOOL STUDENTS	201 – 204
Slobodan Stojceviski	PREPARATION OR WARM-UP EXERCISES FOR HANBALL MATCH OR TRAINING	205 – 206
Jana K. Dimitrioska Slavica Novacevska Ruzdija Kalac	COMPARING THE ANTHROPOMETRICAL MEASUREMENTS OF THE RESPONDENTS FROM MALE AND FEMALE GENDER AT THE AGE OF 11	207 – 210
Jana K. Dimitrioska Riste Stamenov Mitricka Stardelova Branko Krstevski	COMPARISON AND CONGRUENCE OF ANTHROPOMETRICAL FACTORS BETWEEN BOYS AND GIRLS	211 – 213
Vladimir Vuksanovic	CHANGES OF THE MAXIMAL POWER POTENTIAL WITHIN THE FLEXOR MUSCLE OF THE ELBOW AFTER SIX PROGRAMMED WORKOUT WEEKS WITH SHORTENED (MODIFIED) AMPLITUDE OF THE MOVEMENT (FROM THE MAXIMUM EXTENSION TO HALFFLEXION AND VICE VERSA) AMONG ADOLESCENTS	215 – 218
Vladimir Vuksanovic	ALPINE CLIMBING IS A SPORT	219 – 222
Slavica Novacevska	CONTEMPORARY STYLE OF LIVING AND PHYSICAL INACTIVITY	223 – 224
Zoran Handjiski Mimoza Milenkova Elena Handjiska Metin Dalip	USAGE OF THE ISOKINETICS IN SPORTS MEDICINE	225 – 226
Blagoj Dimitrov	RESOURCES IN SPORT	227 – 230
Kenan Asani Aleksandar Tufekcievski	CONFIRMING THE BIOMECHANIC OPTIMUM OF TRAINING THE BACK CIRCLE LEG HIT (USHIRO MAVASHI GERI)	
Upatstvo za avtorite		233 – 234
Urednica-ki odbor		235 - 242

АЛПИНИЗМОТ Е СПОРТ

Владимир Вуксановиќ¹

¹Факултет за физичко образование, Скопје

UDK: 796.525; 796.035

Абстракт

Најчестите објаснувања зошто алпинизмот не би требало да се нарекува спорт доаѓаат од размислувањата дека во алпинизмот нема “агонизам”. Во алпинизмот практикантот е оставен сам на себе да проба да ја премине препреката, всушност да ја качи карпата или планината. Не постои друг субјект (човек) со кој треба да се натпреварува...и т.н. Дефинирањето на физичките активности преку термините спорт или рекреација, води кон омеѓување на активноста. Дефинициите би требало да ги пратат научните новини како и модерните текови на нештата. Омеѓувањето на работите води кон губење на слободата, а особено во физичките активности тоа би било контрапродуктивно.

Клучни зборови: Алпинизам, спорт, рекреација, дефиниции, професионализам, агонизам.

ВОВЕД

Идеата за оваа дилема е добиена од наметнатата констатација дека некои физички активности се поважни од другите како и дека некои физички активности можат да се сметаат за спорт а некои други можат да влезат само во доменот на рекреацијата или пак нешто друго. Заради вовед на читателот на самиот почеток ќе објасниме дека и двата термина “спорт” и “рекреација” како засебни појмови, носат огромна сериозност при нивното дефинирање. Секој од термините треба да се почитува во онаа мерка, во зависноста кон кого е насочен, всушност кој го практикува. Неможе да се каже дека спортистот е повеќе битен од рекреативецот или обратно. Единствената здрава физичка активност е онаа која ги вклучува сите центри со кои функционира човечкото битие. Најблиску до тоа е рекреацијата како активност, бидејќи како најважно нешто во актот на рекреирање е дека постои психичка опуштеност и не постои терминот “треба да истрчаш 3 км...”, затоа што некој кажал дека тоа е здраво. Рекреативецот е физички активен онолку колку што тој чувствува дека треба да биде активен (како временски, така и во силината на интензитетот). Додека пак, спортистот треба да биде најдобар. Спортистот оди до максимум и доколку не се програмира таквото оптеретување на вистински начин³⁹, тогаш таквата активност е “штетна по здравјето”.

АЛПИНИЗАМ – СПОРТ ИЛИ ... ?

За сега немаме сретнато во ниедно пишано дело став дека алпинизмот не може да се смета за спорт. Иако прострујува мислата меѓу луѓето дека алпинизмот не е спорт, дека тоа е нешто сосем друго. Се сложуваме со констатацијата дека алпинизмот е несекојдневна физичка активност, но не се сложуваме кога работите се омеѓуваат и се вели дека некоја физичка активност може да влезе во некои дефиниции (во овој случај дефиницијата за спорт) додека некои други можат да се гледаат под тој објектив.

Конкретно за алпинизмот, овие проби за дефинирање најчесто се темелат на размислувањата околу качувањето на високите врвови а особено во времето кога се правеа првите успеси за качувањето на Еверест и сличните врвови кога врвот во планинарењето беше алпинистичка експедиција до врвот на Еверест. Па така алпинистите беа оние кои одат на најголемите височини⁴⁰. Непостои воопшто дилема да се искаже дека: “не мора да се искачи Еверест⁴¹ или МекКинли и да се влезе во дефиницијата дека некој е алпинист”. Може да се биде алпинист и доколку се качуваат насоки од типот на алпинистичките насоки на Матка или некој сличен локалитет, а сепак да не се надмине надморската височина од 1000 метри. Последните експедиции на Еверест и сличните “осум илјадарки” на планетата, покажуваат дека човек кој што има многу мало искуство со качување на алпинистички насоки успева да се искачи на врвот (не да го совлада⁴²).

Неколку терминолошки дилеми се јавуваат.

³⁹ Кај нас постојат многу факти кои покажуваат дека тренерите незнаат да го дозираат оптеретувањето на спортистите.

⁴⁰ Enciklopedija fizicke culture, Jugoslevenski leksikografski zavod, Zagreb 1975 god;

⁴¹ Монт Еверест = 8848 метри, Мек Кинли = 6194 метри

⁴² природните препреки неможат да се совладат, може да се искушат, поминат, качат и слично. Природата е несовладлива, но е премостлива.

1. Зошто алпинизмот да не се дефинира како спорт- кога во својот систем на обука и “тренирање” има физички припреми?

Зарем “мототрките” не спаѓаат во спорт- а сепак нема изразување на физички способности. Деликатна е поделбата на тоа што е спорт а што не е.

Раширено е мислењето дека спортот го дефинира системот на натпреварувања што постои во него. Но дали е така? Зарем рекреативците кои играат кошарка во “маало”, не се натпреваруваат. Се разбира дека се натпреваруваат. Треба ли натпреварот како феноменолошка појава да биде тој кој што ќе им овозможи на активностите да влезат во доменот на спорт или не ?

Ајде, да ги разгледаме работите и на тој начин. Ќе се навратам на рекреативците кои играат кошарка. Точно, тие се натпреваруваат со другите соиграчи. Но најнапред се натпреваруваат со самите себе си. Но тие, не се занимаваат со спорт.....или можеби се занимаваат ? Од тука и започнуваат сите дилеми.

2. Доколку стоиме до фактот дека е потребен натпревар во физичката активност за да истата се дефинира како спорт, тогаш ќе го наметнам следното прашање: Дали алпинистот се натпреварува ?

Одговорот ќе го започнам со терминот на “светата војна”, кој се користи во скоро секоја религија или на секој спиритуален пат?

Под терминот светата војна се мисли на војна која е насочена кон внатрешноста на човекот. Кон своето јас. Кон потребата од внатрешна промена. Дали не ви личи ова на агонизам. Борба со самиот себе. Бокс-борба, карате борба. Меч борба на два фудбалски тима. Доколку има потреба да се бара агонизмот, како причина за активноста во алпинизмот-тогаш работата е едноставна. *Агонизмот постои во алпинизмот*. Алпинистот се натпреварува со самиот себе. Се натпреварува со своите психофизички способности. Се натпреварува слично како што се натпреварува секој спортист вклучен во некој од индивидуалните спортови⁴³. На крајот на краиштата, во секој спорт, првин се во прашање капацитетите на спортистот а потоа доаѓа прашањето дали има некоја шанса спортистот да се натпреварува со другите спортисти. Како пример ќе ја земам дисциплината маратон од атлетските спортови. Тоа што маратонецот се натпреварува со другите е надворешна манифестација на неговите способности, со која ја задоволува публиката. Најпрвин маратонецот се натпреварува самиот со себе. Неговата внатрешна сила (физичка и ментална) го прави различен од другите. Најпрвин борбата започнува од внатре. Борбата се состои во тоа да го прикаже, да го извади сиот потенцијал од своите психофизички способности.

Сега може да се одговори на тоа “со кога се натпреварува алпинистот?” Се натпреварува со самиот себе. Со природното во себе. Не со природата. Со природата не може да се натпреварува. Може да се натпреварува со самиот себе, со своите потенцијали. Да проба да ги надмине потенцијалите, кои ги носи во себе, овој пат или можеби следниот пат. Тука се отвора и прашањето дали може алпинизмот да се смета и како рекреативна активност. Како што и секој друг спорт може да има гранка на рекреација во себе, така и алпинизмот може да се практикува рекреативно, но со сета почит кон сериозноста на активноста, се разбира.

3. Можеме работите да ги разгледуваме во однос на професионализмот во спортските активности. Па, некој ќе каже спортистот од рекреативецот се разликува во тоа што едниот го работи тоа како професија и е платен за да биде спортист, а другиот од забава. Па и тука има одговор. Колку од спортистите во Р.Македонија се професионалци, а сепак застапуваат физичка активност дефинирана како спорт. Колку од македонските спортисти кои биле на олимпијада биле професионалци ? Колку од оние што биле платени останале на платниот список, годините по олимпијадата ? Сакам да прикажам дека професионализмот не го чини поединецот спортист, ниту пак активноста спорт.

Заради објективноста на работите ќе наведам некои факти кои се во прилог на дилемата:

- Терминот спорт доаѓа од францускиот збор *desport*⁴⁴ кој што во превод означува “во слободно време” (Од англискиот термин: “*leisure*”).

- (1922 Пјер деКубертен)⁴⁵ “Спортот е волонтерски и животен култ на мускулните сили интензивно поткрепени со желбата за прогрес и можност да се оди до ризик.”

⁴³ па и во колективните спортови. Доколку се исклучи факторот на колективност, каде што целата екипа не зависи само од еден човек, од физичка подготовка на еден човек како и од менталната состојба на тој поединец, тогаш секој од играчите го покажува својот максимум и се натпреварува со своите способности, па тоа го преплетува со другите играчи и добивате тим. Но сепка се тргнува од поединецот.

⁴⁴ <http://en.wikipedia.org/wiki/Sport>

⁴⁵ Кепеска Ј., “Теми од социологијата на спортот”, УКИМ, Филозофски факултет, Скопје, 2000 год.

“Алпинизмот⁴⁶ е качување на високи планини заради откривање на убавините на природата, во потесна смисла, тој претставува гранка на спортот кој го опфаќа качувањето на тешко достапни планински врвови, па се поистоветува со врвно планинарство”.

“(Кепеска Ј.)⁴⁷”Спортот може да биде дефиниран како општествена форма историски создадена и променлива, или обратно, да биде асимилиран преку збир на активности за зацврстување на физичкото, кое би создавало хумано, актуализирајќи ја, одвреме навреме, едната или другата форма.”

“Спортот⁴⁸ е активност која што е водена од сет на правила и одредби и најчесто компетитивноста е вклучена во оваа активност. Спортот е најчесто дефиниран како организирана, натпреварувачка физичка активност богата со моторички навики и умеења, која бара посветеност и “фер игра”.

Алпинизмот е спорт кој има своја техника и методика на обучување и тренирање. Во склопот на своите активности користи терминологија⁴⁹ која е единствена и унифицирана (клин, насока, креваса, пречење, слободно качување..и т.н.)

Алпинизмот е влезен во систем на обука во високо образовните институции низ во нашето опкружување но и во светот:

“Катедра за Туризам, Алпинизам и спортска рекреација⁵⁰” Национална Спортска Академија-Васил Левски.

Американски Институт за Алпинизам⁵¹ – Сервис за обука и лиценцирање на Алипинисти и Алипинистички водачи и др.

ЗАКЛУЧОК

Низ целиот текст се провлекува едно прашање: Што го дефинира спортот да биде спорт или да биде само некоја друга физичка активност ?.

Доколку ги разгледувате работите од сите аспекти (а секогаш ќе има уште повеќе аспекти за разгледување од оние кои веќе се вклучени во процесот на ова разгледување) тогаш мислам дека “секогаш” е потребно да се даде еден вид на слобода на нештата, да се одвиваат по тековите, по кои, во тоа одредено време и на тој одреден простор работите налагаат “токму така да се одвиваат и токму на тој начин да бидат дефинирани”. Во овој временски квантум од постоењето на нештата, алпинизмот како и секоја друга физичка активност, во себе носи доволно многу позиции, за да може да се дефинира како спортска активност, поточно спорт. Ништо од она што го има кај другите дефинирани спортови, го има помалку кај алпинизмот. Можеби работите ќе еволуираат во иднина, па алпинизмот ќе добие некоја друга форма на егзистенција па ќе дојде време да зборуваме за некои други вредности при дефинирањето на алпинизмот како спорт. Но засега, сите појави кои се манифестираат во оваа психофизичка активност наречена Алпинизам (како и во другите психофизички активности од типот на фудбал, ралкомет, атлетика и така натаму), овозможуваат истата да се дефинира како спорт. Алпинизмот е спортска активност.” Алпинизмот има право да биде наречен спорт”.

ЛИТЕРАТУРА

1. Answer – on line енциклопедија <http://www.answers.com/topic/mountaineering>
2. Алпинизам WEB страна –Македонија <http://alpinizam.org>
3. American Alpine Institute, WEB страна, <http://www.aai.cc/>
4. Enciklopedija fizicke kulture, Jugoslevenski leksikografski zavod, Zagreb 1975 god;
5. Кепеска Ј., “Теми од социологијата на спортот”, УКИМ, Филозофски факултет, Скопје, 2000 год.
6. Национална Спортска Академија-Васил Левски, WEB страна, <http://www.nsa.bg/bg/faculty/department.23/branch.42>
7. wikipedia- online енциклопедија http://en.wikipedia.org/wiki/Rock_climbing

⁴⁶ Enciklopedija fizicke kulture, Jugoslevenski leksikografski zavod, Zagreb 1975 god;

⁴⁷ Кепеска Ј., “Теми од социологијата на спортот”, УКИМ, Филозофски факултет, Скопје, 2000 год.

⁴⁸ <http://en.wikipedia.org/wiki/Sport>

⁴⁹ <http://alpinizam.org/edu/recnik.htm>

⁵⁰ <http://www.nsa.bg/bg/faculty/department.23/branch.42>

⁵¹ <http://www.aai.cc/>

ALPINE CLIMBING IS A SPORT

Vladimir Vuksanovic¹

¹FFK, Skopje

UDK: 796.525; 796.035

Abstract: Most frequent explanation about alpinism and believes that it is not a sport is coming from the directions and thoughts that believe in the following paradigm "within alpinism there is no antagonism". Alpinism is an activity where individual person is left on his own to overtake the obstacle, to be more precise to climb the rock or the mountain. There is no other person or subject in general to compete with. Defining the physical activities through the terms of sport and recreation means, putting some borders of the meaning of these activities. Definitions should follow the contemporary thoughts and news as well as the new directions. Bordering, by its meaning, is losing a freedom, and especially for the activities that would be not at all productive.

Key words: Alpinism, sport, recreation, definition, professionalism, antagonism

м-р Владимир Вуксановиќ
Факултет за физичка култура,
ул. Железничка бб 1000 Скопје
е: vucko77@gmail.com